

Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

Temaer (<http://www.historie-online.dk/temaer-9>)

(/)
HistorieLab (<http://www.historie-online.dk/historielab>)

Arkiv (<http://www.historie-online.dk/arkiv>)

Bliv medlem (<http://www.historie-online.dk/bliv-medlem>)

🏠 (/) > Danmark og Europa efter 1945 (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>) > Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Mellemspil

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/civilsamfundet>)

Mellemspil

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 484

Del artikel:

(<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php>)

u=<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/mellemspil>)

online.dk/boger/anmeldelser-

5-5/danmark-og-

europa-efter-

1945/mellemspil)

([https://twitter.com/home?](https://twitter.com/home?status=%20Aktiviteten%20kan%20ses%20p%C3%A5%20http%3A%2F%2Fwww.historie-online.dk%2Fboger%2Fanmeldelser-5-5%2Fdanmark-og-europa-efter-1945%2Fmellemspil)

status=. Aktiviteten kan

ses på

[http://www.historie-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/mellemspil)

online.dk/boger/anmeldelser-

5-5/danmark-og-

europa-efter-

1945/mellemspil)

([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/mellemspil&title=)

mini=true&url=[http://www.historie-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/mellemspil)

online.dk/boger/anmeldelser-

5-5/danmark-og-

europa-efter-

1945/mellemspil&title=)

Mest læste artikler

Lige nu I dag 7 dage 28 dage

Bogstakken, uge 19, 2022

(<http://www.historie-online.dk/boger/bogstakken-7-7/bogstakken-uge-19-2022>)

Dronningen griber magten (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/dronningen-griber-magten>)

Bundet af kønnet (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1700-arene/bundet-af-koennet>)

H.C. Andersens Hus (<http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/hc-andersens-hus>)

Hitlers heste (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/hitlers-hete>)

Teatergrevens dagbøger (<http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/teatergrevens-dagboeger>)

Arnold Peter Møller - Historiens Aktører nr. 69 (<http://www.historie-online.dk/temaer-9/artikler-51-51/historiens-aktoerer/arnold-peter-moeller-historiens-aktoerer-nr-69>)

Asle Toje

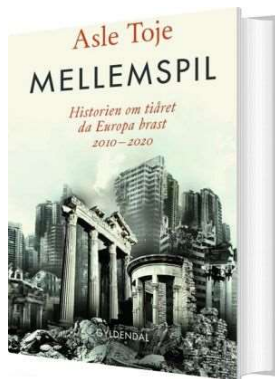
Mellemspil. Historien om tiåret da Europa brast 2010-2022.

Oversat af Nanna Lund. Gyldendal. 300 sider. 299,95 kr.

Af Jytte Kjær Schou

18 velskrevne og tankevækkende essays, hvor personlige rejseoplevelser og overordnede politiske analyser tegner et dystert billede af et globaliseret Europa.

Asle Toje er en højt uddannet akademiker, bl.a. med en doktorgrad fra Cambridge, men vælger først og fremmest at præsentere sig selv med nogle erindringsglimt fra barndommen, hvilket siger noget om hans tilknytning til sin familie og sit land. Det siger også noget om hans måde at skrive på. Han er en glimrende skribent, der uden akademiske unoder får sat fokus på mange væsentlige problemstillinger og formidler dem, så alle med interesse for samtidshistorie kan være med. Selv om han er enormt belæst og flittigt citerer fra kilderne, tynger det på ingen måde stilen. Han er nationalist og skarp modstander af globaliseringen. Han er blevet kaldt nationalkonservativ og kulturpessimist, men præsenterer selv sine holdninger som "rød" i sociale spørgsmål, liberal i økonomisk henseende og konservativ i kulturelle og politiske forhold. De 18 essays er udvalgt fra hans norske Europa-trilogi: "Rødt, hvitt & blått: om demokratiet i Europa (2012), "Jernburet: liberalismens krise (2014) og "Gullbrikkespillet: et Europa i ruiner (2020).

Andre rejseskribenter som Geert Mak har skrevet om den samme periode, men Asle Toje er især inspireret af englænderen Patrick Leigh Fermor, der som 18-årig i 1933 rejste tværs gennem Europa og mange år senere udgav sine berømte rejsebeskrivelser. Af ham har Toje lært at være en åben og nysgerrig rejsende parat til at tale med alle typer mennesker, og det er netop det, der gør hans bog umiddelbart læseværdig.

Undertitlen "Historien om tiåret da Europa brast 2010-2020" er bogens gennemgående tema. Man kan være enig eller uenig med Toje og mene, at han sætter tingene på spidsen, men hans indfaldsvinkler giver stof til eftertanke og diskussion, for han får sagt nogle oplagte, men i visse politiske kredse ilde hørte sandheder. Han ser globaliseringen med de multikulturelle samfund som hovedfejden. Den har gjort en lille elite styrende rig, skabt en forarmet underklasse og sat middelklassen under pres. Han har rejst Europa tyndt og er kommet ud i de yderste afkroge, bl.a. de lande, der er inden for Putins interessesfære. Krigen i Ukraine har han ikke fået med, men han har loppet stemningen og optakten, og måske er den aktuelle krig netop det, der for alvor får Europa til at falde fra hinanden.

Toje kommer vidt omkring i sin søgen efter at konkretisere globaliseringens skyggesider. Europa er i dag en økonomi i tilbagegang, mens økonomierne i Asien buldrer frem. Den økonomiske nedtur kan især mærkes i udkantsområderne, som i den træstesløse ungarske nedslidte industriby Miskolc, hvor afindustrialiseringen har skabt stor arbejdsløshed godt hjulpet af de teknologiske fremskridt, der også har nedlagt mange jobs. I en storby som London mærkes det nu også. Byen er et udstillingsvindue for det nye klassesamfund, hvor de hovedrige har sat sig på luksusboligerne i de centrale kvarterer, mens en stor gruppe af især indvandrere må bosætte sig i de triste forstæder og nøjes med korttidsarbejde, hvis de da ikke er arbejdsløse, og uden adgang til velfærdsydelse.

Masseindvandringen er et kæmpe problem, der skaber parallelsamfund og mistillid, og Toje rammer plet, når han efterlyser en åben debat om problemet. Han peger på, at vi har skabt et offerhierarki, hvor etniske, religiøse og seksuelle minoriteter pr. definition er ofre, mens den fattige hvide underklasse selv er ude om det. Det finder han et skræmmende eksempel på i Rotherham, hvor myndighederne længe undlod at gribe ind i problemet med den seksuelle udnyttelse af mindreårige, fattige, hvide piger, der i en årrække blev seksuelt misbrugt af pakistanske mænd.

Et andet stort problem er det dalende fødselstal, og det finder Toje eksempler på i Grækenland, men det gælder også mange andre lande i Europa. Man gifter sig sent, og kvinder venter med at få børn, til de er færdige med deres uddannelse, og så er fertiliteten ikke så høj. Et skræmmende regnestykke viser, at med 1,3 barn pr. kvinde vil befolkningen halveres på bare 45 år. Det betyder noget for velfærden, at der er en overrepræsentation af ældre.

Globaliseringen har skabt et tomrum, hvor individet ikke har et meningsfyldt tilhørsforhold, et nationalt fællesskab. Engang var kristendommen en samlende kraft, men ikke længere. Både protestantismen og katolicismen er blevet udvandede. Derfor er det en opløftende oplevelse for Toje at finde en levende religion i form af den ortodokse kristendom i det græske blomstrende klostर्सamfund Athos. Her har man holdt fast i traditionerne og er blevet et sted, hvorfra andre ortodokse samfund kan finde inspiration. Her finder forfatteren den fred og ro til fordybelse, som det moderne samfund er så fattig på.

Bogen slutter i forfatterens hjemland Norge, hvor han følger forfædrenes spor i resterne af de gamle glemte borge, hvis hemmeligheder man endnu ikke har afluret. I det hele taget betyder fortiden noget for Toje, og han er meget glad for de fysiske manifestationer som ruiner, hvilket også afspejler sig i forsideillustrationen. Han baner sig gerne vej gennem tætte og tornede bevoksninger for at få et glimt af fordums storhed i resterne af polske slotte eller forcerer engelske ruiner af forladte industribygninger.

Forfatterens verdensbillede er ret så dystert, men der anes et glimt af håb. Ligesom tavlbrikkespillet i "Vølvens spådom" er rester fra fortiden, der stadig er forbundet med os, er det også i det store gudekvad man kan hente trøst i, at ganske vist vil verden gå under, men kun for at genopstå. Vi ved bare ikke, i hvilken skikkelse.

[Historie-online.dk, den 3. maj 2022]

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/civilsamfundet>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

DEN LILLE PIGE MED ISKAGEN

[<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/den-lille-pige-med-iskagen>)

DE MANGE MULIGHEDERS LAND

[<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/de-mange-mulighedsland>] (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/20-dage-der-forandrede-danmark>)